

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра політології та філософії
Кафедра архівознавства, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри політології та філософії

Ольга ВІННІЧУК

підпис

29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри архівознавства,
спеціальних історичних та правознавчих
дисциплін

Олександр ФЕДЬКОВ

підпис

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ СТУДІЇ

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Фізична культура)»

спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

мова навчання українська

2023-2024 навчальний рік

Розробники програми: Антон НАЙЧУК, кандидат філософських наук, доцент кафедри політології та філософії, доцент Володимир АДАМОВСЬКИЙ, кандидат історичних наук, доцент кафедри археології, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін, доцент

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Ухвалено на засіданні кафедри кафедри археології, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Аліна БОДНАР

підпис

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення обов'язкового освітнього компоненту загальної підготовки «Соціально-правові студії» – це формування знань здобувачів вищої освіти про повне і цілісне розуміння соціально-правових відносин у суспільстві, зокрема в освітній галузі, вироблення навичок аналізу, діагностики і прогнозування мікро- та макросоціальних явищ, а також розвиток навичок організації соціальної взаємодії, які вони могли б використати у професійній діяльності тренера з видів спорту, у громадському та особистому житті.

2. Обсяг дисципліни Характеристика освітнього компоненту

Найменування показників	Характеристика освітнього компоненту
	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	2-й рік
Семестр вивчення	4 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити
Загальний обсяг годин	90 годин
Кількість годин навчальних занять	30 годин
Лекційні заняття	16 годин
Практичні заняття	-
Семінарські заняття	14 годин
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	60 годин
Форма підсумкового контролю	залік

3. Статус дисципліни: обов'язковий освітній компонент загальної підготовки.

4. Передумовами для вивчення освітнього компоненту «Соціально-правові студії» є обов'язковий освітній компоненти професійної підготовки «Історія та культура України».

5. Програмні компетентності навчання.

За результатами вивчення нормативної обов'язкового компоненту дисциплін професійної підготовки «Соціально-правові студії» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися інтегральна та загальні компетентності.

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів фізичного виховання, медико-біологічних, практичних та психолого-педагогічних основ фізичного виховання і характеризується комплексністю та

невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

- ЗК 01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність);

- ЗК 02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність);

- ЗК 03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вияву національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність)

- ЗК 04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

- ЗК 05 Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

- СК 11 Здатність організовувати кожен визначену форму фізичної культури дітей в закладі загальної середньої освіти (урочну, позаурочні малі й масові спортивно-оздоровчі), а також організовувати діяльність дітей під час реалізації кожної такої форми та вести документацію, передбачену освітнім процесом із фізичної культури (організаційна компетентність).

6. Очікувані результати навчання з дисципліни.

За результатами вивчення обов'язкового компоненту професійної підготовки «Соціально-правові студії» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися такі програмні результати навчання:

- ПРН 01 Уміє використовувати в професійній, громадській діяльності документальні джерела та усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності й демократичного устрою України;

- ПРН 02 Уміє використовувати інформацію про чинні норми законодавства у сфері освітньої діяльності, нормативно-правові й організаційно-розпорядчі документи й застосовувати її в педагогічній діяльності.

- ПРН 13 Вміє використовувати набуті знання і рекомендації, інновації фахівців щодо організації різних форм фізичної культури та діяльності дітей під час їх реалізації в закладі загальної середньої освіти.

- ПРН 18 Застосовує у професійній діяльності методи наукового пізнання, збирає інформацію, інтерпретує її та робить висновки щодо дієвості освітніх інновацій у фізичній культурі, умов упровадження й інтегрування останніх у власну практику, а при висвітленні результатів власної пошукової діяльності виконує положення документальних джерел, що стосуються академічної доброчесності.

Здобувачі вищої освіти після закінчення курсу мають **знати**:

- об'єкт, предмет, методи курсу;
- понятійно-категоріальний апарат курсу;
- сутність соціальних інститутів: сім'ї, релігії, освіти, організацій;
- основи соціальної мобільності, стратифікації, девіації, конфлікту, соціалізації, маргіналізації;
- поняття, сутність та походження права;
- елементи системи права і системи законодавства;
- поняття і види правової поведінки.

вміти:

- оперувати основними поняттями і категоріями;
- аналізувати місце «Соціально-правових студій» у системі гуманітарних наук;
- розкривати систему логічно взаємозалежних понять і принципів, за допомогою яких розкривається природа (структура і генезис) тих чи інших соціальних структур, явищ і процесів;
- висвітлити основи соціального структурування суспільства;
- охарактеризувати причини виникнення соціальних конфліктів, стадії їх розвитку і способи врегулювання;
- правильно вибрати та аналізувати правові норми в процесі їх фактичного застосування;
- розмежовувати правові відносини у суспільстві;
- орієнтуватися в сучасному правовому полі;
- використовувати набуті соціально-правові знання у професійній та громадській діяльності.

7. Методи навчання:

Лекційні виступи, дискусії, обговорення проблемних питань, завдання для самостійної роботи, усне опитування, тести, виступи на практичному, практичні завдання з елементами програмування соціологічних досліджень у сфері спорту, робота в групах, групові проєкти, методи дистанційного навчання, презентація результатів індивідуального завдання.

8. Засоби діагностики результатів навчання: усні доповіді за темами семінарських занять, представлення виконаної самостійної роботи та індивідуальних завдань, тестування, модульна контрольна робота.

9. Програма навчальної дисципліни.

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	разом	у тому числі

		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
ЗМ 1. Соціологічний аналіз суспільства							
Тема 1. Теоретико-методологічні засади «Соціально-правових студій».	12	2	-	2	-	8	-
Тема 2. Соціальна структура та її сутність.	18	4	-	2	-	12	-
Тема 3. Соціальна регуляція поведінки особистості.	14	2	-	2	-	10	-
Разом за змістовим модулем 1	44	8	-	6	-	30	-
ЗМ 2. Правознавство							
Тема 1. Поняття і ознаки держави.	6	2	-	-	-	4	-
Тема 2. Основні поняття теорії права.	6	2	-	-	-	4	-
Тема 3. Правовідносини: поняття, основні ознаки і види.	6	2	-	-	-	4	-
Тема 4. Поняття, ознаки і види правопорушень.	6	2	-	-	-	4	-
Тема 5. Основи Конституційного законодавства.	7	-	-	2	-	5	-
Тема 6. Основи Цивільного законодавства.	5	-	-	2	-	3	-
Тема 7. Основи Сімейного законодавства.	5	-	-	2	-	3	-
Тема 8. Основи Трудового законодавства.	5	-	-	2	-	3	-
Разом за змістовим модулем 2	46	8	-	8	-	30	-
Разом	90	16	-	14	-	60	-

10. Форми та методи поточного і підсумкового контролю.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

Поточне та контрольне оцінювання здобувачів вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт СВО «бакалавр» здійснюється із використанням таких форм та методів: усне опитування, взаємоопитування, перевірка виконаних письмових завдань, написання есе, рефератів, підготовка презентацій, тестування, модульна контрольна робота.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та модульного контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час поточного контролю та написання модульної контрольної роботи.

Оцінювання навчальної роботи студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

ЗМ 1 (Соціологічний аналіз суспільства)				ЗМ 2 (Основні поняття теорії держави і права)				Всього
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР № 1	Разом за ЗМ 1	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР № 2	Разом за ЗМ 2	
20 балів	10 балів	20 балів	50 балів	20 балів	10 балів	20 балів	50 балів	100 балів

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання теоретичної підготовки	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Диференційований залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження своїх думок		
67-74	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-66	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	задовільно, з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти

Об'єм пройденого матеріалу	Бали що нарах. за 12-бальною системою оцінювання
1. Конспект в робочому зошиті лекційного курсу (самостійна робота).	4-12
2. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 1 «Теоретико-методологічні засади «Соціально-правових студій»».	4-12
3. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 2, 3 «Соціальна структура та її сутність».	4-12

4. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 4 «Соціальна регуляції поведінки особистості».	4-12
5. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 5 «Поняття і ознаки держави».	4-12
6. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 6 «Основні поняття теорії права».	4-12
7. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: у модульному об'єктно-орієнтованому динамічному середовищі MOODLE – лекційне заняття № 7 «Правовідносини: поняття, основні ознаки і види».	4-12
8. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 8 «Поняття, ознаки і види правопорушень».	4-12
9. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, усне опитування, виконання індивідуальних завдань під час семінарських занять: № 1 «Теоретико-методологічні засади «Соціально-правових студій»», № 2 «Соціальна структура та її сутність», № 3 «Соціальна регуляції поведінки особистості».	4-12
10. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, усне опитування, виконання індивідуальних завдань під час семінарських занять: № 4 «Основи Конституційного законодавства», № 5 «Основи Цивільного законодавства», № 6 «Основи Сімейного законодавства».	4-12
11. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, усне опитування, виконання індивідуальних завдань під час семінарських занять: № 7 «Основи Трудового законодавства».	4-12

Самостійна робота

Контроль за самостійною роботою здійснюється на практичних заняттях.

Самостійна робота за робочою програмою оцінюється у сумі в діапазоні від 0 до 10 балів. 10 балів – робота студентом виконана у повному обсязі, 9 балів – якщо допускаються незначні помилки, 8 балів – якщо робота виконана майже на 90 % від загального обсягу, 7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80 % до 89 % від загального обсягу, 6 балів – коли студент виконав лише від 60 % до 79 % від загального обсягу, 5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50 % до 59 % від загального обсягу, 4 бали – виконана частина роботи складає від 40 % до 49 % від загального обсягу, 3 бали – складає від 20 % до 39 % від загального обсягу, 2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10 % до 19 % від загального обсягу, 1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10 % від загального обсягу.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота (20 балів)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання модульної контрольної роботи: При оцінюванні контрольної роботи враховується:

- науковість аналізу явищ і процесів;
- рівень опанування студентом навчального матеріалу;
- логічність, конкретність й послідовність викладу матеріалу;
- вміння робити висновки і рекомендації;
- грамотне написання тексту.

1 питання	6 балів
2 питання	7 балів
3 питання	7 балів
Всього: 20 балів	

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (Порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка), зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді
- отримання сертифікату судді 1-ї, 2-ї або національної категорії у своєму виді спорту або суміжних видах.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність;
- підготовка школярів-призерів інтелектуальних та творчих конкурсів з фізичної культури та спорту, дитячих змагань різного рівня.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Рекомендовані системою ЄКТС статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100 і більше	A (відмінно)/Excellent	10	відмінно	Зараховано/ Passed
82-89	B (добре)	25	добре	
75-81	C (добре)/Good	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	25		
60-66	E (достатньо)/Enough	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail		незадовільно	не зараховано /Fail
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail			

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Соціально-правові студії»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю з освітнього компонента, підсумкової

формою контролю за яким встановлено залік/диференційованих залік, отримує підсумкову рейтингову оцінку, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття та рейтингових оцінок контрольних заходів поточного контролю з цього освітнього компоненту;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами поточного контролю з освітнього компоненту, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік/диференційований залік отримує оцінку F за шкалою ЄКТС та «не зараховано»/«незадовільно» за національною шкалою;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю з освітнього компоненту у формі заліку/диференційованого заліку зобов'язаний ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних та семінарських занять використовуються мультимедійна лекційна аудиторія (105), мультимедійний проєктор VIEWSONIC PJD5253 DLP (2017 р.), екран для проєктора; ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet, дидактичні матеріали.

14. Рекомендована література.

Соціологія:

Основна

1. Артеменко С. Б., Фляшнікова А. Б. Соціологія у визначеннях, схемах, таблицях : навч. посіб. М-во освіти і науки України, Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2014.

2. Гіденс Е. Соціологія. / Пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник. Наук. ред. О. Іващенко. Київ : Основи, 1999. Київ: Основи, 1999. 796 с. URL : <http://surl.li/byumg>.

3. Гірник А., Бобро А. Конфлікти : структура, ескалація, залагодження. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 172 с.
4. Гуменюк Л. Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.
5. Гуменюк Л. Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності) : навчальний посібник. У 2-х томах. Львів : ЛьвДУВС, 2019. URL : <http://surl.li/dbjgu>.
6. Денисенко І. Д. Сучасна теорія конфлікту : проблеми експлікації, демаркації, класифікації. Український соціум. 2013. № 3 (46). С. 32-43.
7. Загальна соціологія : [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А. В. Фурман, В. С. Біскуп, О. С. Морщакова. Київ : Видавництво Ліра, 2019. 354 с. URL : <http://surl.li/dbjgx>.
8. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія» для студентів першого (бакалаврського) рівня всіх спеціальностей / укл. : Мачуліна І. І. Кам'янське, ДДТУ, 2019 р. 61 с. URL : <http://surl.li/dbjhw>.
9. Курчаба Т. Соціологія : навч.-метод. посібник. Львів : ПП Сорока Т. Б., 2015. 184 с.
10. Лефтеров В. О., Ігнат'єва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту : навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса : Фенікс, 2019. 34 с. URL : <http://surl.li/dbjiw>.
11. Луцишин Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. [для студентів, аспірантів і викл. вищ. навч. закл. освіти України]. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
12. Перегуда Є. В. Соціологія: навч. посіб. Київ : КНУБА, 2012. 140 с. URL : <http://surl.li/dbjib>.
13. Петрінко В. С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с. URL : <http://surl.li/dbjig>.
14. Соціологія : підручник / М. П.Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.; за ред. М. П.Требіна. Харків : Право, 2010. 224 с. URL : <http://surl.li/dbjjm>.
15. Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
16. Соціологія : підручник / М. П. Козирєв; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 655 с.
17. Соціологія : навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко Київ : ДУТ, 2019. 235 с. URL : <http://surl.li/dbjiv>.
18. Соціологія : Терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник-довідник / За ред. В. М. Пічі. Львів, 2002. 280 с., URL : <http://surl.li/dbjka>.
19. Соціологія. Курс лекцій / За ред. І. С. Старовойтова. Тернопіль, 1999. С. 4-13.

20. Соціологія. Курс лекцій // Навчальний посібник для студентів вузів України / За ред. В. М. Пічі. Львів, 2002. С. 8-28.
21. Соціологія : навчальний посібник / О. Б. Петінова. Одеса : Видавництво «Магістр», 2019. 260 с. URL : <http://surl.li/dbjka>.
22. Соціологія : навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко Київ : ДУТ, 2019. 235 с. URL : <http://surl.li/dbjjv>.
23. Соціологія: підручник / М. П. Козирев. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 655 с. URL : <http://surl.li/dbjpv>.
24. Соціологія : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. В. Г. Городяненка. Київ, 2003. С. 9-29.
25. Соціологія : теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с. URL : <http://surl.li/byumo>.
26. Черниш Н. Соціологія : підручник за рейтингово-модульною системою навчання. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : Знання, 2009. 468 с.
27. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій : підручник. Львів : Кальварія, 2003. 543 с. URL : <http://surl.li/dbjqj>.

Допоміжна

1. Антонов А. В. Державне регулювання процесу активізації академічної мобільності. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. 2015. Вип. 2. С. 50-60.
2. Бандурка А. С. Строката ковдра мультикультуралізму : монографія. Харків : Золота миля, 2013. 197 с.
3. Бевзенко Л. Життєвий успіх, цінності, стилі життя. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2007. № 4. С. 132-151.
4. Біль М. М. Мобільність населення: теоретична сутність і видова різноманітність. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 7. С. 645-652.
5. Власова О. Провідні чинники розвитку соціального потенціалу особистості. Соціальна психологія. 2005. № 2 (10). С. 55-64.
6. Волошина О. В. Міжособистісний конфлікт та шляхи його подолання. Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. Максименка С. Д. Київ : 2002, Т. 4. Ч. 3. С. 38-40.
7. Гірник А., Бобро А. Конфлікти : структура, ескалація, залагодження : нав. посібник. 2-е вид., виправ. і доп. Київ : Основи, 2004.
8. Годован Ю. В. Соціальна мобільність молоді як стратегічна складова політичної соціалізації молоді. Вісник Донецького університету імені В. Стуса. Серія : Політичні науки. 2017 р. С. 76-78.
9. Кон В. Соціальна структура та особистість у процесі радикальних змін: аналіз України в період трансформацій. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2005. № 3. С. 24-64.

10. Кузьмук О. М. Середній клас в українському суспільстві : перспективи теоретичного та емпіричного дослідження : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 172 с.
11. Курило І. О. Соціально-економічна структура населення : еволюція, сучасність, трансформації (монографія) / Відповід. ред. В. С. Стешенко. Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2006. 472 с.
12. Кучеренко І. М. Етичний компонент політичних конфліктів у сучасному українському суспільстві. Сучасна українська політика : політики і політологи про неї : зб. наук. пр. Київ-Миколаїв, 2005. Вип. 7. С. 368-372.
13. Крутінь Г. І., Чубур Н. В. Соціологія конфлікту : практикум. Київ : КНЕУ, 2007. 152 с.
14. Макеєв С. Смыслові порядки інтелектуальних практик. Смысловая морфологія соціуму / за ред. Н. Костенко. Київ : Інститут соціології НАН України, 2012. С. 124-151.
15. Макеєв С. Концепція інституціонально відтворюваних соціальних нерівностей. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2011. № 4. С. 32-49.
16. Матусевич В. Неконсистентний і маргінальний – два визначення одного статусу. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2009. № 2. С. 104-112.
17. Мірчук І. Л. Проблеми особистості у філософсько-релігійній спадщині Гавриїла Костельника. Людинознавчі студії. Випуск тридцятий. Філософія. [збірник наукових праць ДДПУ] / Ред. кол. Н. Скотна (гол. редактор), О. Ткаченко (редактор розділу) та ін. / І. Мірчук. Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ, 2014. С. 100-111.
18. Мацієвський Ю. Теоретичні аспекти аналізу суспільних конфліктів: множинність концептуальних підходів. Людина і політика. 2004. № 3. С. 115-129.
19. Москаленко В. Проблема виховання в контексті соціалізації особистості. Соціальна психологія. 2005. № 3(11). С. 20-23.
20. Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу / за ред. Е. М. Лібанової. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2012. 404 с. URL : <http://surl.li/dbjry>.
21. Нечитайло І. С. Сучасна соціологія освіти: від соціологічної теорії до освітньої практики: підручник для студентів ЗВО. Київ : Ліра-К, 2020. 296 с.
22. Парсонс Т. Новый аналитический подход к теории социальной стратификации. О структуре социального действия / Талкотт Парсонс ; [пер. с англ. И. Бакштейна, Г. Беляевой, Л. Седовой, В. Чесноковой ; под ред. 12 НАУКОВИ ЗАПИСКИ НаУКМА. 2017. Том 196. Соціологічні науки В. Чесноковой, С. Белановского]. [2-е изд.]. Москва : Академический Проект, 2002. С. 563-637.
23. Патракова А. Структурні складові відчуття місця в соціальній ієрархії. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2008. № 3. С. 119-135.
24. Перепельчук Т. В. Соціологія праці: Навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ, ротاپронт, 2011. 234 с. URL : <http://surl.li/cchxi>.
25. Пилипенко В. Людина за ринкових умов: вербальна поведінка та

- оцінка реформ. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2006. № 1. С. 153-165.
26. Проскуріна О. Удосконалення форм соціалізації і процес становлення особистості. Політичний менеджмент. 2003. № 2. С. 50-57.
27. Скотна Н. Особа в розколотій цивілізації: освіта, світогляд, дії. Львів : Українські технології, 2005. 384 с.
28. Сорокин П. А. Социальная стратификация и мобильность. Человек. Цивилизация. Общество / П. А. Сорокин / [общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Согомонова ; пер. с англ. С. А. Сидоренко, А. Ю. Согомонова]. Москва : Политиздат, 1992. С. 295-424.
29. Ставицька О. В. Трудові конфлікти: загально-теоретичний аналіз. Бюлетень Національної служби посередництва і примирення. 2007. № 2. С. 38-42.
30. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір. За наук. ред. М. О. Шульги. Київ : Інститут соціології НАН України, 2017. 198 с.
31. Стрюк М. І. Мобільність : системний підхід. Інформаційні технології і засоби навчання. 2015. Т. 49. Вип. 5. С. 37-70.
32. Фромм Э. Человек для самого себя. Фромм Э. Психоанализ и этика. Москва : Республика, 1993. С. 17-190.
33. Хутка С. Соціальна адаптованість особистості : концептуалізація поняття. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2007. № 2. С. 164-175.
34. Циба В. Параметри особистості. Соціальна психологія. 2005. № 3(11). С. 3-8.
35. Циба В. Системна теорія особистості: регулятивно-детерміністська парадигма. Соціальна психологія. 2005. № 6(14). С. 18-31.
36. Чернуха Н. Інтеграційні процеси у сучасному освітньому просторі як передумова успіху соціальної мобільності сучасної особистості. Науковий часопис НПУ імені П. М. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: [зб. наук. праць]. Вип.14 / Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. С. 12-21.

Правознавство:

Основна

1. Основи правознавства : навчальний посібник. Електронне видання / [Хоптяр Ю. А., Адамовський В. І., Баженов О. Л., Глушковецький А. Л., Лубчинський А. А., Семенюк-Прибатень А. В.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 372 с.
2. Основи правознавства : навчальний посібник. Ю. А. Хоптяр, В. І. Адамовський, О. Л. Баженов, А. А. Лубчинський, А. Л. Глушковецький, А. Л. Семенюк-Прибатень. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 407 с.

3. Правознавство : навч. посіб. для студентів педагогічних спеціальностей / [Колектив авторів] / За ред. Д. В. Каменського, В. О. Мирошниченка. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 288 с.
4. Правознавство : навчальний посібник. За заг. ред. С. В. Петкова. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
5. Правознавство : підручник / За відп. ред. О. В. Дзери. 10-е вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 848 с.
6. Правознавство : навч. посіб. / С. В. Дрожжина, О. О. Одінцева, В. О. Кондратьєв та ін. За ред. С. В. Дрожжиної. Київ : Знання, 2018. 350 с. (Вища освіта ХХІ століття).
7. Правознавство : навч. посіб. / В. М. Олуйко, Р. І. Кондратьєв, Р. О. Стефанчук та ін. За ред. Р. І. Кондратьєва. Київ : Вид. Дім «Ін Юре», 2018. 488 с.
8. Основи держави і права України : Підручник / За ред. проф. В. Л. Ортинського, проф. В. К. Грищука, М. А. Мацька. Київ : Знання, 2018. 583 с.
9. Пилипенко П. Д., Хома Н. М., Кельман М. С. Основи правознавства : навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене і доповнене. Львів: «Магнолія 2006», 2018. 467 с.
10. Семарак О. С., Семарак І. О. Основи правознавства : навч. посіб. Київ : Знання, 2018. 480 с.

Допоміжна

1. Ведерніков Ю. А., Папірна А. В. Теорія держави і права : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 333 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс) : Підручник. Харків : Еспада, 2017. 776 с.
3. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. Київ. 2019. 688 с.
4. Шляхтун П. П. Конституційне право України : Підручник. Київ : Освіта України, КНТ, 2018. 592 с.
5. Цивільне право України : Академічний курс : підруч. : у 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. Вид. 2-ге, доп. І перероб. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре» 2016. Т. 1. Загальна частина. 696 с.
6. Цивільне право України : Академічний курс : підруч.: у 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. Вид. 2-ге, доп. І перероб. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре» 2011. Т. 2. Особлива частина. 520 с.
7. Дякович М. М. Сімейне право : навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Правова єдність, 2009. 512 с.
8. Мироненко В. П. Сімейне право України : підручник. Київ: Правова єдність, 2008. 477 с.
9. Сімейне право України : підручник. В. І. Борисова, І. В. Жилінкова. Київ : «Юрінком Інтер», 2006. 264 с.

10. Сімейне право України : Навчальний посібник / За ред. Є. О. Харитонова. Київ : Істина, 2018. 200 с.
11. Сімейні правовідносини. Законодавство. Позовні заяви. Київ, «Юрінком Інтер», 2016. 320 с.
12. Бойко М. Д. Трудове право України : Навчальний посібник. Вид.2-ге доповн. і перероб. Київ : Атіка, 2018. 316 с.
13. Болотіна Н. Б. Трудове право України : Підручник. 5-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2018. 860 с.
14. Болотіна Н. Б. Трудове право України : навч. посіб. Київ : Знання, 2018. 375 с.
15. Основи трудового права України : курс лекцій. За ред. доктора юридичних наук, професора П. Д. Пилипенка. 4-те вид. виправ. і доп. Львів : Магнолія, 2018. 276 с.
16. Трудове право України : Академічний курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. 3-тє видання, перероб. і доп. Київ : Видавничий Дім «Ін. Юре», 2010. 536 с.
17. Щербина В. І. Трудове право України : підручник / За ред. В. С. Венедиктова. Київ : Істина, 2017. 384 с.

15. Рекомендовані джерела інформації.

1. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційне інтернет-представництво Президента України.
2. <http://portal.rada.gov.ua> – Верховна Рада України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет Міністрів України.
4. <http://www.rainbow.gov.ua/> – Рада національної безпеки і оборони України.
5. <http://www.uamission.org/> – Постійне представництво України при ООН.
6. <http://www.dnop.kiev.ua> – Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).